

A SZEZONVÉGI BIKA

A lakodalom még nem ért véget az erdőn, de a násznép már átmulatta az éjszakát. Szeptember végén jártunk. Az igazi nagy küzdelmek elcsendesedtek. Hajnalonta még fel-felcsattantak a hangok, s egy-egy talpon maradt bajnok újult erővel űzte-vágta háreme mellől, a még mindig vágyakozó vetélytársakat. Múltóban volt a szarvasbőgés.

A szeptember szép idővel kényeztetett bennünket. A színesedő erdő, pergő leveleivel már betakarta az elesett királyok és hercegek ravatalát. Rekordbikánk is esett! A páratlan harmincas, majd tizenöt kilós agancsú „fenség” trófeájához szinte zarándokoltak a vadászok.

Álmos szemű vadőreink már csak osztrák, erdész-vadász kollégáinkat kísérgették, egy-egy kevésbé súlyos agancsú bikát keresgetve. Ám szeptember végén lőhető, érett, de nem nehéz fejdíszű bikához juttatni hét vendéget, még több erdészetnél sem könnyű.

Ekkor jött a hír. Egyik kedves, régi vendégünk, aki már több aranyérmes trófeát zsákmányolt más vadászterületeinken, szeretne egy hétvégét eltölteni Sinkében. Barátaitól olyan áradozó történeteket hallott erről a mocsaras-nádas területről, hogy mindenképpen látni szeretné ezt a mesés, ősi bőgőhelyet.

Sinkepuszta – vagy, ahogy a vadászok egymás között nevezik: SINKE, (csupa nagybetűvel) – kétszázötven hektár erdőből, száz hektár nádasból és mintegy ötszáz hektárnyi szántóból, legelőből áll. Ebből ötven hektár a vadföld.

A sinkei erdő ideális bőgőhely! Égererdeiben hideg források fakadnak, árkaiból sohasem fogy ki a víz, nádasai nagy részét ember meg nem lábálhatja. Tőzeges, meleg talajú tölgyeseiben előszeretettel borjznak a szarvastehenek, és az itt napvilágot látott bikák évtized múltán is szívesen térnek ide vissza. Vadföldjein lucerna, csicsóka, kukorica, zab terem, valamint a szarvasbőgésre repce, rozs és napraforgó csalamádé zöldell.

Fénykorában mintegy százötven bika és háromszáznyi tehén, ünő és borjú volt ezen a kis területen szeptemberben. Tíz év alatt az itt elejtett szarvasbikák száma meghaladta a kétszázat, és az aranyérmeseké a hatvanat. Szeptember közepén éjjel-nappal bőgtek itt a szarvasok. Hangjukat – Knausz István vadőrünk – a tenger morajlásához hasonlította, mert ilyenkor szinte egy pillanattal sem volt errefelé csend. Nem volt ritka, hogy egy-egy kukoricásban vagy a nádban, már kora délután, 7-8 kapitális bika bőgött a „placcon”. Felejthetetlen élményt nyújtott ez a látvány vendégnek és vadászkísérőnek egyaránt.

Sinke neve talán a sinken = süppedni német szóból ered. Hát ezt a süppedős csodaterületet szerette volna vendégünk legfőképp megtekinteni, és nem egy bőgő bika elejtése vonzotta elsősorban ide. Ám ez, valójában csak az első esti beszélgetésen derült ki...

H. úr, hatéves kisfia kíséretében, péntek este, megkésve érkezett az erdészethez. A biztonság kedvéért még ott strázsáló fiatal vadőr értett is valamit, meg nem is a „Sumpfggebiet”-ről, „Mohr”-ról magyarázó vendég szavaiból; majd gyorsan kiszaladt vele az erdészettől egy kilométerre lévő legközelebbi bőgőhelyre. Itt a vendég egy-két orgonálásnak nemigen nevezhető, gyenge hangot hallott, és két fiatal bikát látott. A fogadtatás nem sikerült; a vadászház hideg volt, a vacsora késett. Minden úgy alakult, ahogy nem szabad fogadni egy vendéget! Mire a vacsora befejeződött, meleget árasztva pattogott a tűz a cserépkályhában, oldódott a bosszúság. Az is kiderült, hogy most már csupán egyetlen cserkészetre való ideje maradt barátunknak Sinke titkaiba való betekintésre.

Legkésőbb holnap délben indulnak haza. Bikát csak akkor akar lőni – közölte vendégünk – ha valami érdekeset, furcsa agancsút hoz elénk Diána istenasszony kegye.

Megegyeztünk fél hatkor indulunk, s bejárjuk Sinkét, megnézzük ezt a híres bőgőhelyet.

A holnapi „vendégelosztást” már hiába próbáltam egyeztetni. Vadőreink, osztrák barátaikkal együtt, már a bőgési szezont búcsúztatták, valamely szőlőhegy hangulatos pincéjében. Így az asszonyoknál hagytam üzenetet: a reggeli cserkészet után találkozunk!

A szépnek ígérkező hajnalban pontosan érkeztem a vadászházhoz, de ott sötétség és csend fogadott. Hosszasan dörömböltem a zsalutáblákon, mire vendégem végre felébredt. Kisfiának felöltöztetése még több időt igényelt. Mire elindultunk, már világosodott. A beváltás a lucernaföldről már érkezésünk előtt bekövetkezett. A szarvasok a nádban jártak, onnan zengett a bikák orgonálása. Ám már nem nagy hévvel szóltak. A kisfiú igen bátran

viselkedett. A nádban vezető vizes-sáros ösvényen nyugodtan lépkedett mögöttem, bár az egyik bika igazán a közelünkben harsogott. A magaslesre is ügyesen mászott utánam.

A nád felett, a keleti égbolt előtt ködök úsztak. A még egyre bőgő bikáink szemeiknek semmit sem mutattak magukból. Ide-oda forgattuk távcsöveinket a hangok irányába, de a ködben semmit sem sikerült felfedeznünk gazdájukból. Látna reménytelen helyzetünket, visszaindultunk. A vadföld sarkán három őz váltott át közvetlen mellettünk. Sóbálvánnyá merevedve álltunk, míg tovább léptek. Ifjú barátom igen élvezte az őzek közelségét, látszott rajta a jóleső izgalom.

Mindeközben teljesen kivilágosodott. Most már annak is örültem volna, ha szarvast látunk, bármilyen agancsú lett-légyen is. „Csak legalább mutatni tudnék valamit, ha nem is lövünk semmit!” – gondoltam. A kínos helyzetért, a késésért és főleg a ködért nem hibáztathattam magamat. Beszálltunk a terepjáróba, és Sinke déli oldala felé vettem az irányt.

„Cserkelnünk kell, ha látni akarunk valamit!”– villant agyamba a gondolat. Az első lesre felkapaszkodva, végre megláttuk a szarvasokat. Két csapos bika hancúrozott előttünk. Dámokat megszegyenítő módon, pattogva, négy lábbal egyszerre fel-felugorva a levegőbe kergetőztek. Pillanatok alatt rohantak száz métert és vissza, önfeledt, esztelen játékban. Életörömük minket is felvidített, jókedvük magával ragadott. A látvány elbűvölő volt! A varázst végül egy mögöttünk felharsanó bőgés törte meg. Mély hangú, érett bika! – néztünk egymásra, s a szemünkben felcsillant a vadászszenvedély. Másodpercek alatt a földön voltunk, s a hang helyének betájolása közben némán álltunk az erdőszélen.

A következő bőgésre azonnal elindultunk az égerest kettészelő tözeget nyiladékon a fiatalos felé, ahol az öreg bikát szóltni véltem. Persze azt, hogy a bika öreg, vagy sem, a hangról nem tudhattam. Ám ez a hang volt minden reményem a sikerre! Fél nyolc körül járt már a reggel. Sok időnk nem lehet a cserkészésre, s legalább hatszáz métert kell a bika felé menetelnünk a kisfiúval a nyiladékokon, melyek derékszögben keresztezik egymást. Közben azon törtem a fejem: mit is csináljak majd, ha ott állok a sűrű szélén, s a bika odabent bőg? Eszembe jutott egy korábbi esetem, amikor ugyanebben az égerfiatalosban „beugrottunk” egy kiváló bikát, akár egy siketfajdot, amikor „köszörül”. Ha bőgött, mindig közelebb léptünk, végül tizenöt méterről lőttünk rá. De akkor szakadt az eső, erős déli szél volt, s a bika kitartóan bőgött. Bár a bőgőkürt hangjára nem jött közelebb és nem is reagált.

Most pedig szépen ragyog a Nap, gyenge déli szél fúj, s bika nem bőg kitartóan. Nem sok esélyünk van a lövésre állapítottam meg végül

magamban. Sebj, élményekben viszont még részünk lehet ezen a késői, szezonvégi reggelen...

Nagy léptekkel haladtunk, kis vadásztársunknak ugyancsak szedegetnie kellett csizmás kis lábait, hogy tartsa velünk a tempót. Zokszó nélkül jött a nyomunkban a süppedős tőzegen. A bika meg-megszólalt, majd elhallgatott. Tanácstalanul tétováztam a nyiladékkereszteződésben álló magasles alatt. Már csak egy nyiladékkal álltunk feljebb a fiatalosnál. Teljes némaság uralkodott, amikor alig ötvenméternyire felhördült a bika, s egy hatalmasat ordított. A hang ily közelről váratlan volt. A gyerekre pillantottam, mert azt hittem halálra vált. De nem továbbra is igen bátran viselkedett. Semmi jelét nem mutatta az ijedségnek.

Gyerünk fel a lesre – intettem, s elővettem a bőgőkürtöt. Fent a lesen először egy halk hörgést hallattam a kürttel, majd amikor „vetélytársam” felmordult, egy erélyes hanggal ingereltem tovább. Bikánk erre folyamatosan bőgni kezdett, s az előttünk lévő keskeny fiatalosban is megszólalt egy másik bika. Most már közöttük voltunk! A puszkacső a két bika helyét elválasztó nyiladéokra meredt. Immár hárman bőgtünk felváltva, de egyikünk sem kívánta elhagyni a helyét! Bikákat nem sikerült megpillantanunk, így nem tudtam melyikre is vadászhatunk. Az „állóháborút” tíz perc múltán első bikánk tehene unta meg, váratlanul a nyiladékra lépve. Majd átugrotta az árkot és a másik bika felé vonult. Csupán a feje látszott ki az éger újulatból. A legizgalmasabb pillanat következett. Figyelmeztettem a vendéget, készüljön, a bika is jön azonnal. Ám lőni csak akkor lőjön, ha én mondom. Némán bólított. A feszültség fokozódott, amikor hangtalanul kilépett elénk a bika, fején egy kisebb bokorral és szederindával az agancsai között. Rendesen elbírálni nemigen lehetett; vastag agancstövét és szemágát láttam, kevés ágú koronájával. Könnyelműen, talán a feszült várakozás izalmában, lövésre szólítottam fel a vendéget. Hány kiló? – pillantott rám. „Neun (kilenc)” – súgtam.

A bika csak állt előttünk, akár egy szobor, meredten bámulva a túloldalt. Ő az ellenfél erején tűnődhetett, a vendég a trófea árán, én pedig, ahogy a feszült testet néztem, – „ez mínuszpontos lesz, az zihér, te ökör!” – tegeztem le magamat a kínos felismerésben azon: milyen hibát követtem el az engedély gyors kiadásával!

A lövés nem csattant, a bika pedig megfordult, s visszalépett a sűrű aljnövényzet takarásába. Majd ott ismételten bőgni kezdett. „Miért nem lőtt?” – kérdeztem. „Nagyon nagy volt. Az idén már nem akarok ekkorát lőni!” – felelte. „Nem volt több kilenc kilónál!” – nyugtáztam. S ekkor egy kicsit távolabb újfent kilépett elénk a bika, most már ág és szeder nélkül, szabályos, tizennégyes fejdíszével. Úgy látszott elég bátorságot gyűjtött az esetleges harcra. Fiatal teste erre készült, a vendég pedig a lövéshez. –

„Kérem, ne lőjön!” – mondtam. Kérdő pillantására egy másodpercig azon vívódtam, azt mondjam-e, hogy nagy, vagy az igazat, hogy fiatal. – „Csak most látom, fiatal!” – sziszegtem fogaim közt németül, kicsit szégyenkezve az előző tévedésért. Végül azt hiszem, mindketten megkönnyebbültünk. A vendég azért, mert még mindig óriásinak vélte az agancsot, én meg azért, mert megúsztam a hibás döntésből fakadó szégyent. A legboldogabb mégis a bika lehetett volna, mert életben maradt, s tehene után indult, nem tudva, mily közel is volt daliás létének végéhez.

Zörgésére, – takarásából az eddig kimozdulni ódzkodó ellenfél, – a sűrűt törve-zúzva robajlott elő, s végre megláttuk az agancsát is. De csak a középágat és a koronák ellaposodó, rövid ágait. A hanyatlás biztos jeleit. A bika lőhető, talán kilenc kiló sem lesz a trófeája, attól függően milyen vastag alul a szára, s mily hosszúak szem és jégágai. Míg vetélytársát elűzte, halkan megtárgyaltuk a dolgot. Láttuk, tehenei itt maradtak előttünk, nyugodtan csipegették a hajtásokat, bár csak itt-ott pillanthattuk meg nagy füleiket.

A győztes visszatért: kihívója végül nem vette fel vele a harcot, inkább odébbállt. Újból a bőgőkürthöz folyamodtam, nem sok sikerrel. Fél kilenc felé járt már az idő, a szarvasok nem akarták elhagyni a fiatalos védelmét. A bika pedig háreme mellett maradt.

Mielőtt elfekszenek, még tennem kell valamit! A bőgőkürt már nem segíthetett, sőt talán rontotta volna az esélyeinket a bika kézre kerítésére. A szél elállt, s ha lengedezett, északkeleti volt. Ez adta az ötletet a „haditervhez”. Röviden tisztáztuk, hogy ezt a bikát H. úr szívesen meglőné. Agancsát jellegzetes koronája miatt nem téveszti össze másikkal, ha én egyedül hagyom a magaslesen, és feléje mozdítom a csapatot.

Izgalmas percek következtek. Lemásztam a lesről, s amilyen halkan csak lehetséges, elindultam a fiatalos mentén, hogy az égeres északi oldalára kerüljek. Tudtam, a vezértehenet kell megtévesztenem, hogy arra váltson át a nyiladékon, amerre én akarom. Már az erdősítés északi oldalán álltam, kerestem hol is a csapat. Végre meg-megmozdult egy égerfácska. Ekkor hangtalanul az árokba léptem, és ott jó hangosan elpattintottam egy aranyvessző száraz szárát. Minden mozdulatlaná merevedett és felém figyelt. Még egy halk roppantás... A tehének bizonyára a hangok felé fordultak. Megláttam egy szimatoló öreg tehén kiemelkedő, hosszú, csontos fejét. A vezértehen! Az igazi ellenfél! Az ő eszén kell túljárnom! Lehúzódom az árokban, gyorsan és zajtalanul kelet felé lépkedtem, vagy nyolc- tíz métert, s ismét elroppantottam egy szolidágó szárát. Ahogy kikukkantottam a gazosból, most már több tehén fejét láttam összetorlódom. Az északkeleti irány veszélyesnek ígérkezett számukra. Egy újabb roppantás és a vezértehen megfordult. Most már tudtam, a csel bevált, arra váltanak majd át, amerre számítottam!

A bika sorsa ezután már a vendégünk kezében volt. Megbeszéltük, a tehenek után valószínűleg a bika is átvált majd a nyiladékon. Ha meglátja a teheneket készüljön, és egy füttyentéssel vagy kiáltással állítsa meg a bikát. Bírálnia nem kell, ha felismerte az ellaposodó ágakból álló koronákat...

Én már semmit sem tehettem, csupán a lövést vártam. Ahogy magamban számoltam, most lép ki a nyiladékra a vezértehen, megáll, továbblép, majd jönnek sorban a többiek, egy borjú, egy ünő, összesen talán hét-nyolc darab. Még egy-két másodperc: most lép ki a bika. Meg kell állítani! Na, most: lőj, – gondoltam, és a dörrenés megszakította gondolataim fonalát. A lövedék becsapódását nem hallottam. Csak nem hibázta el? S már rohantam is a nyiladékon, hogy minél előbb ott legyek. H. úr és kisleány a lesről állva figyeltek, ahogy a kitaposott váltóhoz értem. Azonnal megláttam a habos tüdővért. Integtettem, jöjjenek. Együtt követtük a sűrű aljnövényzetes szálerdőben a jól látható nyomot. „Ötven méter után itt kell feküdnie!” – mondtam, de a böggő bika életereje mindig nagyobb, mint más időszakban. Nyolcvan métert futott tehenei után halálos sebével, amikor összerogyott. Ott feküdt előttünk mozdulatlanul. Előre engedtem az izgalomban égő vadászt, ő lépjen először zsákmányához. Annak vastag agancstöve és szemágai az öreg, zalai bika fő ismérvei. Erősen vékonyodó szára, ellaposodó ágai, gyengülő koronája, mind-mind az élete delén túl lévő, hanyatló, de még mindig kapitális szarvas adottságait mutatták.

A töret átadásakor már láttam, az agancssúlyt jól becsültem, nem lesz több mint kilenc kiló. Ám ezzel igazán nem is törődtünk. Meghatottan álltunk, s az átélt élmények kavargtak bennünk. Ismét beteljesült egy vadászálom, egy valóban királyi vadászat! A böggő szarvasbika elejtése! Minden vadászat legnagyobb sikerű bika.

Szívemben egy kis szomorúság is társult az örömhöz, mint ahogyan máskor is a vadásztüzek mellett. Megismételhetetlen pillanatok voltak mögöttünk. Igen, a vágyak beteljesülése magában hordja azok elmúlását is. Élet és halál. Vágy és beteljesülés. Újjászületés és vele új remények, újabb és újabb vadászélmények, míg magunk nem fekszünk a ravatalon. De még azon is túl, reméljük, hogy az örök vadászmezőkön folytathatjuk a vadúzást. Ám a borongós gondolatokat hamar elűzték a ragyogó őszi reggel fénylő napsugarai, ahogy az autóért indultam, eltelve hálával a lelkemben, Teremtőm iránt, a vadászsikerért.

A magára hagyott vadász és fia, visszatértemkor még mindig a szarvast nézegették és simogatták. A bika fejét kitámasztottuk a fényképezéshez, majd vadászkiáltás felhangzott a dallam: „a szarvasbika halott az erdő mélyén... halali, halali.”

Éppen csak végeztem a zsigereléssel, amikor az autó rádióján megszólalt a hívó jel. Kollégáim kerestek: itt vannak SINKÉBEN, mi hol vagyunk? Pár perc múlva mellettünk álltak. „Hát ti is tudjátok, mikor kell érkezni!” – korholtam évődve őket, és elpakoltam a vadászkest, majd a csontfűrész, a vad feltörésének kellékeit. A gratuláció és az elismerő szavak után, melyek az elejtő ügyességének szóltak, együtt örültünk az eredményes vadászatnak.

A bikát, most már egyesült erővel, könnyedén a vadászházhoz szállítottuk. Újabb fényképezés következett, majd a reggeli után eljött az elutazás ideje. A búcsúzáskor vendégünk elmondta, valójában idős édesapját szeretne volna magával hozni, aki hirtelen megbetegedett. Így a fiával jött. Az külön öröm, hogy ma együtt lehettek ezen a csodaszép cserkészeten. Sohasem gondolta volna, hogy: „a Chef személyesen, ...a Hirschruf, ...meg a vadászkest, ...az egész vadászat, ...köszönöm. – S ha arra gondol, nem is igazán a zsákmányolás miatt jött, akkor ez a felejthetetlen vadászat, a trófea még kedvesebb számára.”

Integettünk az autó után, s felsóhajtottunk. Az idény véget ért. Örültünk, de azt hiszem, a jövő nyáron majd alig várjuk az újra kezdést. A páratlan tizennégyes trófea 8,90 kilogrammosnak bizonyult.

Ma, ha évek múltán ismét találkozunk vendégünkkel, s szóba kerül a szezonvégi bika, szemünk felcsillan, mert az elmúlt idő távlatából is összeköt bennünket a közösen átélt vadászat maradandó emléke.

1995.